

PASTORALA
SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
privind însemnătatea
ANULUI OMAGIAL EUHARISTIC (al Sfintei Spovedanii și al
Sfintei Împărtășanii) ȘI ANULUI COMEMORATIV AL
SFINȚILOR MARTIRI BRÂNCOVENI*

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,

*Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh,
iar de la noi părintești binecuvântări!*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

Anul 2014 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca *Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii)*, pentru a sublinia însemnătatea Sfintei Spovedanii, ca Taină a iertării, reconcilierii și vindecării spirituale, a Sfintei Euharistii, ca Taină a sfințirii și înnoirii vieții, prin împărtășirea cu Hristos, dar și *Anul comemorativ al*

* Se va citi în prima duminică din Postul Nașterii Domnului (16 noiembrie 2014).

Sfinților Martiri Brâncoveni în Patriarhia Română, *întrucât se împlinesc 300 de ani de la moartea martirică a Sfântului Domnitor al Țării Românești Constantin Brâncoveanu, a celor patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei și a sfetnicului Ianache.*

Aprofundarea de către preoți și credincioși a sensurilor duhovnicești și a scopurilor mântuitoare ale Tainei Sfintei Spovedanii și Tainei Sfintei Euharistii subliniază însemnătatea și necesitatea acestora pentru timpul prezent, *întrucât sunt lumini de înviere duhovnicească și înnoire spirituală.* Prin *Sfânta Taină a Spovedaniei* ne mărturisim păcatele și primim iertarea lor, iar prin hrănirea cu *Sfânta Taină a Euharistiei* primim „*Pâinea vieții (care) schimbă, preface și umple de viață pe cel ce se împărtășește*”, după cum spune Sfântul Nicolae Cabasila¹.

Îndemnul biblic și liturgic „*Gustați și vedeți că bun este Domnul*” (Psalmul 33, 8) este o chemare la **cunoașterea sensului vieții ca relație de comuniune a omului cu Dumnezeu**, la înnoirea vieții prin Taina Sfintei Spovedanii și la comuniunea de iubire eternă cu Hristos Cel răstignit și înviat, prin Taina Sfintei Euharistii. În acest sens, Mântuitorul Iisus Hristos spune ucenicilor Săi: „*Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viața veșnică și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl (...). Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu*” (Ioan 6, 27; 51).

Mântuirea este experiența vie a relației personale, conștiente și libere a omului cu Dumnezeu, Izvorul vieții veșnice. Pocăința sau mărturisirea păcatelor și primirea iertării în Taina Sfintei Spovedanii este viață și ridicare. De aceea,

¹ Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, cartea a IV-a, trad. pr. prof. Teodor Bodogae, EIBMO, București, 2014, p. 129.

mântuirea pe care Dumnezeu o propune oamenilor înseamnă, de fapt, eliberare și vindecare de păcat și de moarte. Acest adevăr este rezumat în cuvintele: *Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu* (cf. *Iezechiel 18, 23; 33, 11*) sau Dumnezeu „*voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*” (1 *Timotei 2, 4*). Pocăința și restabilirea comuniunii omului cu Dumnezeu în Taina Sfintei Spovedanii și desăvârșirea comuniunii prin împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos în Euharistie deschid fiecărui creștin ușa Împărăției cerurilor.

Pe temeiul Sfintei Scripturi, **pocăința sau mărturisirea păcatelor este o lucrare de înnoire a vieții spirituale**, exemple binecunoscute de pocăință din Vechiul Testament fiind pocăința regelui David și a regelui Manase, iar în Noul Testament, Mântuitorul Iisus Hristos, Luminătorul și Vindecătorul sufletelor, primește cu milostivire pocăința sinceră a tuturor celor care își recunosc cu regret păcatele, zicând: *Mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește* (cf. *Luca 15, 7*). Exemple de pocăință și de primire a iertării păcatelor sunt mai ales femeia desfrânată, care I-a uns picioarele cu mir și le-a șters cu părul capului ei (cf. *Luca 7, 36-50*), sau tâlharul de pe cruce (cf. *Luca 23, 42*). De altfel, la începutul misiunii Sale de propovăduire a Evangheliei mântuirii, Domnul Iisus Hristos cheamă oamenii la pocăință, zicând: „*Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor!*” (*Matei 4, 17*). Iar după învierea Sa din morți Hristos Domnul a dăruit ucenicilor Săi, și prin ei slujitorilor Bisericii, harul și darul iertării zicând: „*Luați Duh Sfânt; căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute*” (*Ioan 20, 22-23*). Numai urmașii apostolilor, arhieriei și preoții Bisericii, au primit harul legării și dezlegării sau iertării păcatelor *prin chemarea harului curățitor, vindecător și mântuitor al Duhului Sfânt asupra credincioșilor care se pocăiesc*.

Pocăința pe care o învață și o practică Biserica în Taina Sfintei Spovedanii nu este o pocăință a disperării, ci este o **pocăință a speranței și a bucuriei**, a recuperării și ridicării păcatosului din robia păcatelor sau a patimilor. Când ne spovedim și primim iertare, atunci pregătim bucuria învierii sufletului nostru din moartea păcatului. În acest sens, *perioadele de pocăință și post devin perioade de curățire și de pregătire pentru bucurie, iar adevărata bucurie este comuniunea noastră cu Dumnezeu, Izvorul vieții și al bucuriei veșnice, care se desăvârșește prin primirea Sfintei Împărtășanii.*

Din nefericire, în societatea de azi, în care domină izolarea individualistă și autosuficiența omului secularizat, au slăbit mult conștiința păcatului și practica pocăinței, **iar unde nu mai este pocăință nu mai este nici dor de sfințenie, nici dor de mântuire sau viață veșnică.** Pocăința ca Sfântă Taină a Mărturisirii păcatelor înseamnă mai multă exigență cu noi înșine și mai multă îngăduință cu alții, așa cum atrage atenția Sfântul Ioan Gură de Aur zicând: *„Aceasta este pricina tuturor relelor, că iscodim cu multă luare-aminte păcatele altora, iar pe cele ale noastre le trecem cu multă nepăsare”*².

Potrivit tradiției și practicii Bisericii noastre, **trebuie să ne spovedim înainte de a primi Sfânta Împărtășanie.** Dacă omul nu se pocăiește și nu cere iertarea păcatelor nu poate intra în Împărăția cerurilor: *„Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu?”* (1 Corinteni 6, 9). Haina curată a fiilor Împărăției lui Dumnezeu **se dobândește o singură dată prin botez, dar se curăță de mai multe ori prin pocăință, numită și „botezul lacrimilor”.**

Arătând că numai dacă ne pocăim de păcate putem să ne curățim și să pregustăm din viața veșnică, scrierea apostolică

² Sf. Ioan Gură de Aur, *Să nu dăm în vileag păcatele fraților noștri și să nu-i blestemăm pe dușmani*, 12, în vol. *Despre desfătarea celor viitoare*, trad. pr. prof. Dumitru Fecioru, EIBMO, București, 2008, p. 44.

numită *Didahia* (care datează din sec. I) spune despre pocăință: „În Biserică să-ți mărturisești păcatele tale și nu te duce la rugăciune cu conștiința rea. Aceasta este calea Vieții” (cap. IV, 14), iar despre împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului Iisus Hristos, *Didahia* precizează: „Dacă este cineva sfânt, să vină! Dacă nu este să se pocăiască!” (cap. X, 5) ori: „Când vă adunați în duminica Domnului, frângeți pâinea și mulțumiți, **după ce mai întâi v-ați mărturisit păcatele voastre**, ca jertfa voastră să fie curată. Tot cel care este certat cu aproapele său să nu vină împreună cu voi până nu se împacă, pentru ca să nu se pângărească jertfa voastră” (cap. XIV, 1-2)³.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Prin Sfânta Liturghie euharistică se realizează cea mai vie legătură duhovnicească, cea mai bogată comunicare și cea mai intensă comuniune între Hristos – Capul Bisericii și Biserica Sa, trupul Său tainic, templu al Sfântului Duh, popor al lui Dumnezeu–Tatăl, după cum spune Domnul Iisus Hristos ucenicilor Săi, vorbind despre Taina împărtășirii cu El: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.” (Ioan 6, 53-54).

Prin urmare, Sfânta Euharistie ne dăruiește arvuna vieții veșnice. De aceea, când primim Trupul și Sângele Domnului, ni se spune de către arhiereu sau preot că ne împărtășim „spre iertarea păcatelor și spre viața de veci”⁴, iar strana cântă în timpul împărtășirii credincioșilor „Trupul lui Hristos primiți și din izvorul cel fără de moarte gustați!”⁵. Unirea duhovnicească a lui Hristos cu

³ *Didahia* (Învățătură a celor doisprezece apostoli), în vol. *Scrierile Părinților Apostolici*, trad. Pr. D. Fecioru, col. PSB, vol. I, EIBMBOR, București, 1979, pp. 27, 30, 31.

⁴ *Rugăciunea a douăsprezecea, a Sfântului Ioan Gură de Aur*, din Rânduiala Sfintei Împărtășiri, în *Liturghier*, EIBMO, București, 2012, p. 365.

⁵ *Cântările Sfintei Liturghii*, colinde și alte cântări bisericești, EIBMO, București, 2013, p. 68.

Biserica Sa și a Bisericii cu Hristos are ca scop iertarea, curățirea și sfințirea oamenilor pentru a dobândi mântuirea și viața veșnică. În acest sens Părintele Dumitru Stăniloae spune: „*Cei făcuți de Dumnezeu nu pot avea viața și nu pot spori în ea decât din El, ca sursă a vieții. De aceea, Dumnezeu îi naște din nou (prin Botez n.n.). Dar Dumnezeu nu-i poate lăsa pe cei născuți din El fără să-i hrănească cu viața din Sine. (...) Dumnezeu, după ce a constatat că oamenii nu pot dura etern fără viața din El, îi hrănește El însuși cu viața Sa, pentru ca să sporească în viață și să rămână etern în ea*”⁶.

În timp ce lumea secularizată de azi nu se mai roagă lui Dumnezeu și este dominată de un spirit de nemulțumire, **Euharistia Bisericii, ca Taină a recunoștinței față de Dumnezeu Creatorul și Mântuitorul lumii, ne oferă pace sfântă și bucurie profundă, izvorâte din rugăciune smerită și stăruitoare.** Din păcate, omul secularizat a pierdut pacea și bucuria sufletului tocmai pentru că a pierdut practica rugăciunii ca respirație a sufletului în prezența harică a iubirii milostive a lui Dumnezeu.

Este semnificativ faptul că venirea lui Hristos pe pământ ca om-copil născut în Betleem începe cu vestirea bucuriei de către îngerii: „*Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul*” (Luca 2, 10), iar înălțarea Sa întru slavă se încheie cu bucuria binecuvântării lui Hristos dăruită ucenicilor Săi și prin ei Bisericii Sale întregi: „*Iar ei, închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare*” (Luca 24, 52). Această bucurie se primește și azi în comuniunea de viață a Bisericii cu Hristos cel Înviat, prezent haric în comunitatea eclezială aflată în rugăciune (cf. Matei 28, 20).

De aceea, **trebuie să redescoperim dimensiunea eclezială a Tainei Sfintei Spovedanii și a Tainei Sfintei Euharistii ca izvoare de bucurie, de sfințire și de creștere spirituală a comunității bisericești în comuniune.**

⁶ Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, București, EIBMO, București, 2010, p. 97.

Prin Sfânta Împărtășanie primită în Biserică ne apropiem de Hristos și învățăm să trăim și să creștem duhovnicește întru El, deoarece, așa cum spune Sfântul Nicolae Cabasila: „*Legătura cu Hristos e adevărata noastră viață, căci ajungem să fim «mădulare» și «fii» ai Lui, împărtășindu-ne din Trupul, din Sângele și Duhul Său. Ea ne leagă viața de Dumnezeu mai strâns decât ar reuși doar strădaniile noastre, ba chiar mai strâns decât ceea ce avem din însăși firea noastră, fiindcă Hristos e mai înrudit cu noi decât sunt chiar părinții noștri trupești*”⁷.

Taina Sfintei Împărtășanii este izvor de sfințire a vieții creștine și de afirmare a unității Bisericii. Cu cât ne împărtășim mai des după o pregătire adecvată, prin pocăință și Spovedanie, cu atât avem mai multă bucurie în suflet și avem mai multă pace. Prin împărtășirea euharistică Hristos nu mai este prezent doar în mijlocul nostru sau între noi, ci în sufletul nostru. În acest sens, Sf. Nicolae Cabasila zice: „*Domnul ni Se dă El însuși; pentru că împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Său, noi primim pe Însuși Dumnezeu în sufletele noastre*”⁸; iar El devine Viața vieții noastre (cf. Ioan 6, 56-57). **Sfânta Taină a Împărtășaniei înseamnă viața lui Hristos dăruită nouă oamenilor, pentru ca noi, oameni pământenți, să pregustăm încă din lumea aceasta fericirea vieții veșnice: “Pâinea vieții este însăși Viața, Care face vii pe cei ce gustă din ea”**⁹. Prin urmare, când primim, cu pocăință și smerenie, Sfânta Împărtășanie, **viața sfântă a lui Hristos Cel răstignit și înviat sfințește viața noastră, dăruindu-i arvuna învierii și îndreptând-o spre viața cerească și fericirea veșnică din Împărăția Preasfintei Treimi, care este „dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt”** (Romani 14, 17).

⁷ Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, cartea a IV-a, p. 145.

⁸ Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, cartea a IV-a, p. 124.

⁹ Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, cartea a IV-a, p. 129.

Din acest motiv, *toate rugăciunile ortodoxe dinainte de împărtășire sunt, de fapt, rugăciuni de pocăință, iar cele de după împărtășire sunt rugăciuni de mulțumire pentru iertarea păcatelor și pentru binefacerile pe care le aduce Sfânta Euharistie pentru mântuirea sufletului și viața Bisericii.*

Anul omagial Euharistic a prilejuit în eparhiile din țară și străinătate, în parohii și mănăstiri, în centrele culturale și școlile teologice din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române, o intensă implicare a ierarhilor, preoților și monahilor, a duhovnicilor, a profesorilor de teologie, care au evidențiat cu bucurie sensurile duhovnicești și scopurile mântuitoare ale Sfintei Spovedanii și ale Sfintei Împărtășanii, însemnătatea și necesitatea acestora pentru viața și ajutorul credincioșilor, pelerini pe calea mântuirii în lumea tot mai secularizată de azi.

Un loc important în cadrul acestor activități l-a avut **concursul național de proiecte „Sfânta Euharistie - lumina vieții creștine”**, organizat de Patriarhia Română, care s-a adresat copiilor și tinerilor din grupele de cateheză implicate în programul catehetic „*Hristos împărtășit copiilor*”, și a avut ca scop **educarea copiilor și tinerilor și familiarizarea acestora cu Taina Sfintei Spovedanii și Taina Sfintei Euharistii, maturizarea lor spirituală în Biserică.**

Iubiți frați și surori în Domnul,

Deloc întâmplător, în anul acesta în care omagiem Sfânta Euharistie comemorăm și **300 de ani de la martiriul sau mucenicia Sfinților Brâncoveni (1714)**, deoarece există o *legătură duhovnicească adâncă între iubirea jertfelnică a lui Hristos pentru umanitate, celebrată în Sfânta Euharistie, și iubirea jertfelnică a Martirilor sau a Mucenicilor pentru Hristos, cinstită în slujbele de pomenire ale acestora de către Biserică.* În ambele se vede *taina Crucii și Învierii lui Hristos, Biruitorul păcatului, al iadului și al morții, Care dăruiește celor ce cred în El mântuire și viață veșnică.*

Istoria l-a înscris pe voievodul martir Constantin Brâncoveanu în rândul marilor domnitori ai neamului nostru, iar Biserica l-a trecut în rândurile sfinților martiri, apărători ai credinței creștine și ctitori de locașuri sfinte, alături de cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și de sfetnicul Ianache (Văcărescu), aceștia fiind canonizați de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în data de 20 iunie 1992, cu data de pomenire în 16 august.

Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu a simțit și a lucrat pentru unitatea neamului românesc în pofida împărțirii acestuia în trei mari provincii distincte. El a fost un domnitor învățat și un promotor al educației și al culturii, care a sprijinit tipărirea a numeroase și valoroase lucrări de cultură teologică și laică, încât, pe vremea domniei lui, prin dezvoltarea culturală intensă în diferite direcții, orașul București a devenit un centru spiritual și cultural semnificativ în sud-estul Europei, iar domnitorul Țării Românești un mare susținător al culturii în întreg spațiul românesc. De aceea, domnia lui a fost considerată „o monarhie culturală” (N. Iorga).

Iubitor de Hristos și de Biserică, Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu a fost un mare ctitor de mănăstiri și biserici, ridicând din temelie unele noi și restaurând sau înzestrând altele mai vechi în Țara Românească și în Transilvania. Totodată, Sfântul Constantin Brâncoveanu a ajutat cu generozitate întreaga creștinătate răsăriteană ortodoxă aflată sub stăpânire otomană, prin acordarea de importante ajutoare financiare și materiale Patriarhiilor din Constantinopol, Alexandria, Antiohia, Ierusalim, Bisericii Georgiei, precum și multor mănăstiri și locașuri sfinte din Muntele Athos. În toată această purtare de grijă el a arătat multă dărnicie, evlavie și demnitate, rămânând peste timp o pildă vie pentru domnitorii creștini și pentru susținătorii culturii creștine. Există unele mărturii istorice care

arată că Patriarhii de la Constantinopol și, mai ales, Patriarhii Ierusalimului și ai Antiohiei au fost găzduiți de multe ori la curtea Sfântului domnitor Constantin Brâncoveanu, iar acesta, pe lângă alte ajutoare, le tipărea și cărți bisericești în limbile lor, între care și prima carte din lume tipărită în limba arabă (*Liturghierul greco-arab*, la Mănăstirea Snagov, în anul 1701). *Această grijă a lui pentru Sfânta Biserică Ortodoxă l-a determinat să devină un mare misionar, un domnitor creștin evlavios și darnic.*

Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu a avut 11 copii (4 fii și 7 fiice) și a fost cunoscut ca un *părinte harnic, înțelept și generos care, împreună cu soția sa, Doamna Maria Brâncoveanu, femeie curajoasă, evlavioasă și iubitoare de Biserică și Neam*, reprezintă un **model demn de urmat pentru familia creștină, pentru educația creștină a copiilor, pentru multa statornicie în mărturisirea dreptei credințe și promovarea valorilor culturii creștine.**

Cinstirea memoriei Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu este o datorie de conștiință a întregului popor român. În acest context, *mai multe evenimente majore au marcat, anul acesta, caracterul liturgic-misionar al cinstirii memoriei Sfântului Constantin Brâncoveanu: deshumarea moaștelor Sfântului Constantin Brâncoveanu, în ziua de 13 mai 2014, și cinstirea lor prin așezarea într-o raclă de argint aurit; organizarea, în ziua de 21 mai 2014, a procesiunii-pelerinaj cu moaștele Sfântului Constantin Brâncoveanu, de la Catedrala Patriarhală la Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou”; sfințirea noii picturi și binecuvântarea amplexelor lucrări de la Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou” din București, ctitoria sa, precum și coliturghisirea ierarhilor Sfântului nostru Sinod și a reprezentanților Bisericilor Ortodoxe surori prezenți la București, în ziua de 16 august 2014, în însăși ziua pomenirii Sfinților Martiri Brâncoveni; organizarea unor*

procesiuni-pelerinaj cu moaștele Sfântului Constantin Brâncoveanu la cele mai importante biserici ctitorite de el în Țara Românească și în Transilvania: la biserica din Mogoșoaia, jud. Ilfov, la biserica din Potlogi, jud. Dâmbovița, la biserica din Făgăraș și la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, jud. Brașov, la Mănăstirea Hurezi, jud. Vâlcea. Pentru sporirea bucuriei duhovnicești a zecilor de mii de credincioși închinători la moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași, moaștele Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu au poposit și în capitala Moldovei, în zilele de 12-16 octombrie 2014.

Sfântul Constantin Brâncoveanu a fost un statornic mărturisitor al credinței creștine ortodoxe, până la jertfa sa martirică, și un susținător al culturii și al artei românești. Profunzimea sintezei brâncovenesti dintre credință și cultură, dintre valorile artistice din Răsărit și cele din Apus, s-a dezvoltat creativ într-un stil artistic distinct în istoria civilizației românești și europene, cunoscut sub numele de **stilul brâncovenesc.**

Întreaga lucrare pământească a voievodului Constantin Brâncoveanu a fost încununată de moartea sa martirică, iar exemplul vieții lui închinată lui Hristos Domnul până la moarte martirică și rugăciunile înălțate înaintea Tronului Preasfintei Treimi, de către Sfinții Martiri Brâncoveni, constituie un *izvor permanent de lumină și înnoire pentru viața creștină de astăzi.*

Dreptmăritori creștini,

Spre sfârșitul unui an de cinstire liturgică și comemorare deosebită a Sfinților Martiri Brâncoveni, **ne rugăm Preasfintei Treimi să ne dăruiască tuturor credință puternică, dragoste față de Biserică și popor, dar mai ales să învățăm, din pilda Sfinților Martiri Brâncoveni, să iubim pe Hristos și să fim ctitori de locașuri sfinte și de cultură creștină, să cultivăm întrajutorarea frățească față de creștinii ortodocși și să fim milos-**

tivi, să apărăm credința creștină, având în suflet iubire jertfelnică pentru Hristos și pentru Biserica Sa.

În zilele noastre, jertfa pe care noi suntem chemați să o aducem nu este o jertfă sângeroasă, precum cea a voievodului martir Constantin Brâncoveanu, ci o *dăruire sau o jertfă spirituală din timpul și confortul propriu, pentru a ne ruga mai mult și pentru a săvârși mai multe fapte ale iubirii milostive și darnice, spre a mărturisi mai puternic iubirea lui Hristos Cel răstignit și înviat și a ajuta Biserica în lucrarea ei pastorală și misionară în societatea de azi.*

Sfătuim părinții să acorde mai mult timp copiilor și tinerilor, învățându-i să cunoască tainele dreptei-credințe, să cultive speranța și dragostea, libertatea de a face binele și nu răul, spre a aduce bucurie celor din jurul lor, și să cinstească sfinții, eroii și înțelepții neamului, dascăli ai eroismului creștin, ai ajutorării semenilor și ai apărării Bisericii lui Hristos.

Îi îndemnăm pe toți credincioșii, dar mai ales pe cei tineri, să descopere lumina Sfintei Spovedanii, ca izvor de libertate și pace a sufletului, să-și mărturisească la duhovnic toate păcatele și să ierte tuturor celor ce le-au greșit, așa cum și Hristos-Domnul a iertat zicând pe Cruce: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23, 34). Numai în acest fel, creștinii dobândesc curajul și puterea de-a lupta împotriva păcatelor și relelor de tot felul, și de a birui ispitele și încercările timpurilor noastre.

Îndrumăm pe fiii și fiicele noastre duhovnicești să se spovedească mai des ca să se poată împărtăși mai des din „izvorul cel fără de moarte” al Sfintei Euharistii, aceasta fiind izvor de pace și bucurie.

Când Sfânta Euharistie este primită cu pregătire, mai precis cu pocăință, post și rugăciune, ea devine *izvor de lumină și credință*, ajutându-ne să arătăm *iubire curată și sfințenie* în familie și în societate, să avem *curaj și speranță*, pentru a lupta

împotriva nedreptăților și să fim milostivi cu cei aflați în suferință și în durere.

Ne aflăm la începutul *Postului Nașterii Domnului*, numit și *Postul Crăciunului*. Fiecare perioadă de post este o perioadă de pocăință și de pregătire, dar **Postul acesta al Crăciunului este mai ales o școală a milosteniei** în care *învoțăm să răspundem cu dărnicie milostivirii și bunătății nesfârșite a lui Dumnezeu pentru noi, arătată prin întruparea Fiului Său, „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”*, după cum mărturisim în *Crezul Ortodox*.

Pentru a păstra vie evlavia noastră, în această perioadă a *Postului Nașterii Domnului*, toate învățăturile morale, precum și virtuțile practice și duhovnicești dobândite pe durata acestui *An omagial Euharistic și An comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni*, **avem îndatorirea creștinească de a întâmpina și a face simțită bucuria Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos și a prezenței Sale iubitoare în inima creștinilor printr-o faptă de milostenie, printr-un cuvânt bun sau un gest de încurajare care alină suferința sau singurătatea orfanilor, bolnavilor, săracilor, bătrânilor, văduvelor, marginalizaților, a tuturor acelor pe care societatea nu-i ajută, dar pe care Dumnezeu Cel milostiv îi iubește și ne cere nouă, creștinilor, să-i ajutăm spiritual și material.**

De aceea, și în anul acesta, **vă îndemnăm părintește să organizați în parohii și mănăstiri, la protopopiate și la centrele eparhiale, colecte de alimente, haine, medicamente și bani, pentru a fi distribuite tuturor celor aflați în suferință sau în dificultate**, fiecare contribuind cu darul său, după cum îl îndeamnă inima sa, bine știind că: *„Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună”* (2 Corinteni 9, 7).

Ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu, Părintele luminilor, de la Care vine *„toată darea cea bună și tot darul desăvârșit”* (Iacob 1, 17), **să vă răsplătească dărnicia arătată prin colecta din toamna anului**

trecut și să vă binecuvinteze pe toți cu iubirea, mila și bună-tatea Sa dumnezeiască, spre a arăta și de această dată, în vremea Postului Crăciunului, multă rugăciune și grijă pentru cei bolnavi, precum și milostenie față de toți cei neajutorați, având încredințarea, după cum ne învață Sfântul Apostol Pavel, că: „slujirea acestui dar nu numai că împlinește lipsurile sfinților, ci prisosește prin multe mulțumiri în fața lui Dumnezeu” (2 Corinteni 9, 12).

Vă îmbrățișăm cu părintească dragoste și ne rugăm ca „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți!” (2 Corinteni 13, 13). Amin!

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE,

† DANIEL

**Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitor al tronului Cezareei Capadociei,
Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

† Teofan

Arhiepiscopul Iașilor
și Mitropolitul Moldovei
și Bucovinei

† Laurentiu

Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și
Clujului și Mitropolitul Clujului,
Maramureșului și Sălajului

† Irineu

Arhiepiscopul Craiovei
și Mitropolitul Olteniei

VACANT

Arhiepiscop al Timișoarei
și Mitropolit al Banatului

† Petru

Arhiepiscopul Chișinăului,
Mitropolitul Basarabiei
și Exarh al Plaiurilor

† **Iosif**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Europei Occidentale
și Mitropolitul Ortodox Român al
Europei Occidentale și Meridionale

† **Nifon**

Mitropolit onorific,
Arhiepiscopul Târgoviștei și Exarh
Patriarhal

† **Pimen**

Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților

† **Varsanufie**

Arhiepiscopul Râmnicului

† **Ciprian**

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

† **Casian**

Arhiepiscopul Dunării de Jos

† **Nicolae**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al celor două Americi

† **Ioan**

Arhiepiscop onorific,
Episcopul Covasnei și Harghitei

† **Lucian**

Episcopul Caransebeșului

† **Nicodim**

Episcopul Severinului și Strehaiei

† **Galaction**

Episcopul Alexandriei
și Teleormanului

† **Sebastian**

Episcopul Slatinei și Romanaților

† **Serafim**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Germaniei, Austriei
și Luxemburgului
și Mitropolitul Ortodox Român
al Germaniei, Europei Centrale
și de Nord

† **Teodosie**

Arhiepiscopul Tomisului

† **Irineu**

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† **Eftimie**

Arhiepiscopul Romanului
și Bacăului

† **Calinic**

Arhiepiscopul Argeșului
și Muscelului

† **Timotei**

Arhiepiscopul Aradului

† **Justinian**

Arhiepiscop onorific,
Episcopul Ortodox Român
al Maramureșului și Sătmarului

† **Corneliu**

Episcopul Hușilor

† **Sofronie**

Episcopul Ortodox Român
al Oradiei

† **Vincentiu**

Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† **Ambrozie**

Episcopul Giurguiului

† **Visarion**

Episcopul Tulcii

† **Petroniu**
Episcopul Sălajului

† **Daniil**
Episcop-locțiitor (administrator)
al Episcopiei Daciei Felix

† **Mihail**
Episcopul Ortodox Român
al Australiei și Noii Zeelande

† **Timotei**
Episcopul Ortodox Român
al Spaniei și Portugaliei

† **Varlaam Ploieșteanul**
Episcop-vicar patriarhal

† **Calinic Botoșăneanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Iașilor

† **Vasile Someșeanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Vadului,
Feleacului și Clujului

† **Antonie de Orhei**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Chișinăului

† **Sofian Brașoveanul**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române a Germaniei,
Austriei și Luxemburgului

† **Ioachim Băcăuanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului

† **Iustin Sigheteanul**
Arhiereu-vicar al
Episcopiei Ortodoxe Române
a Maramureșului și Sătmarului

† **Gurie**
Episcopul Ortodox Român al Italiei

† **Siluan**
Episcopul Ortodox Român
al Ungariei

† **Siluan**
Episcopul Ortodox Român
al Italiei

† **Macarie**
Episcopul Ortodox Român
al Europei de Nord

† **Ieronim Sinaitul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Bucureștilor

† **Andrei Făgărășeanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sibiului

† **Paisie Lugojeanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Timișoarei

† **Marc Nemțeanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Europei Occidentale

† **Emilian Lovișteanul**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Râmnicului

† **Ioan Casian de Vicina**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române
a celor două Americi

† **Ignatie Mureșeanul**
Arhiereu-vicar al
Episcopiei Ortodoxe Române
a Spaniei și Portugaliei
